

ГОД. XXIII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 49.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Извлаци за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

КРАЉЕВСКО СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОРАДУ.

У суботу 29. новембра приказивала се код нас први пут комедија у једноме чину, од руског писца Гњедића, под именом: „Ватрена Писма“. Позоришна листа беше овога вечера веома примамљива: пре свега, лепа и милозвучна мала француска опера: „Јованчини сватови“; за тим фина и духовита француска проверба: „Прва седа влас“, од Октава Феље-а, и најзад, горе поменута комедија — премијера.

Ми имамо саразмерно веома мало руских драма на нашој позорници. Томе ће бити поглавито узрок тај, што руске драме ваљане, махом су локалне природе, а сем „Ревизора“ од Гогоља, који је прототип руске драме, мање по својој спољној форми, колико по самоме оригиналноме дејствују своме, ми мало знамо добрих руских драма. А у самој ствари већина драмских аутора других народности (сем Потјехина и Тургењева — донекле) обрађују руске теме и то више Французи него Немци. Чак и по данашњим романима веома је у моди сцена из руског живота и из рускога друштва.

Већ и с тога нас је заинтересовала ова комедија, и ако мала, јер јој један једини чин не би могао сметати да буде добра.

Једна млада удовица, која ни годину дана не носи црни вео, намерна је „у начелу“ да се поново уда. Њезин „деда“ иде јој у томе на руку и има неког барона „in petto“ који му је, у осталом, и обећао награду за посредовање. На то се намери један стари познаник младе удовице који је некад са њоме стајао у односима јачим од обичног пријатељства, али је неком згодом или незгодом отишao у далеки свет. Када се вратио, у добу, у коме се

ова комедија збива, његова пријатељица већ је једнога мужа прежалила. Она му открије своју намеру за удавбу, али га, ради сигурности и чистих рачуна, моли, да јој врати сву коресподенцију, коју су „у оно доба“ водили. Он то радо чини под условом, да сву преписку још једном гласно прочита у њеном присуству. И тако се посадише крај камина, у коме весело ватра гораше, и он чита писмо по писмо и предаје га пламену. Много пута се прекида у читању, помиљуји често како је он њој отписивао. Она, равнодушно баци сва писма његова, која је хранила, и „случајно“ одмах нашла, у ватру, и не прочитавши их. У једноме се писму помиље, како је он био блажен, када је она седела код гласовира и изводила неку лепу мелодију. Ту постаде и ова модерна удовица мало сентиментална... Слуга пријави „барона“. Она се извини слабошћу и главобољом — седе за гласовир и одсвира исту ону мелодију. На тај начин се спречи аутодафе и он се примаче гласовиру, уживајући у лепој успомени и — најже се, и — пољуби је. Застор падне.

Није потребно истаћи ту околност, да је „њу“ играла наша прва субрета а „њега“ наш глумац другога ранга. Да су приказивали најпозванији, „он“ би шак остао карикатура Вертера, а „она“ карикатура Лоте.

Из овог кратког садржаја види се, да ово, пре свега, није комедија, како је писац био слободан назвати овај свој писмени састав; друго, да није ни позоришна пијеса, као тенденциозна проверба, него једна обична новелета са тисући lieux communs, која оваква као што је, није за

позорницу, и, треће, да наш позоришни репертоар у овоме није добио никакву аквизицију.

И тако се ово вече свело на „Јованчиће сватове“. Јован је изврсна улога нашег омиљеног певача Раје Павловића, а улога Јованке не мање наше прве субрете гђе Тодосићке, која би само ваљала да изостави пасаже колоратурне, пошто је то тешка ствар и за веома школоване певачице, а данас су такве — колоратурне певачице — у опште најређе.

Велимо, да се ово вече „свело“ на ову оперу и то с тога, што приказивањем „Прве седе власи“ нисмо били задовољни, јер приказивачи нису уложили ни пажње, ни воље у ову лепу комедију. А ово по следње често пута спасава лошу пијесу, а и за најбољу је немар у приказивању смрт.

У Београду, 12. децембра 1898.

J.

ХРВАТСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У ЗАГРЕБУ.

НОВА ПОЗОРИШНА СЕЗОНА.

6. новембра била је представа за народ с обајеним ценама у 3 сахата после подне: „Вратарова мудролија“, а у вече: „Жидовка“, опера. — 7. новембра: „Фауст“, опера од Гунода. У тој опери певала је Маргиту гђа Ајзенхут као гошћа, с лепим успехом. У младе гошће глас је добро извештани, а вешта је и у приказивању. — 8. новембра први пут: „Љубакање“ (Liebelei), драма у 3 чина, од Артура Шницлера. — За тим: „Дамоклов мач“, шала у 1. чину, од Густава Путлица. „Љубакање“ је најбоље драмско дело Шницлерово. Радња је проста, али вешто израђена. Христина воли Фрица, а Мицика Тодора. Док је Мицикина и Тодорова љубав пролазна, док Фриц уз Христину воли другу: Христина воли само Фрица. Кад Фриц погине у двобоју ради оне друге, Христина не може да прегори тугу своје преварене заљубљене душе. Узалуд је тешти отац: она одлази у свет, да се више не врати кући својој. Писцу је особито испао за руком првј и трећи чин. У првом чину лепо је погођен бечки milieu. Мицика је типно приказана. Њезино је срце као девојачки албум, у који редом записују своја имена војници и ћаци, а кад се тај албум сав испиши, нема већ никакве вредности ни за купца старина. У Христинино пак срце дубоко је зарезано једно име и само га са срцем заједно можеш испчупати. За то и разумемо, да Христина, као и Ибсенова Нора, преварена у

својим надама, за увек оставља свој завијај, у ком је она тако сретна била. — 10. новембра: „Атињанка“, драма у 3 чина, од Леона Ебермана, представа за народ с обајеним ценама. — 11. новембра било је позориште затворено. — 12. новембра: „Манон“, опера у 5 чинова и шест слика, написао Жил Масене. — 13. новембра: „Неверни Тома“, представа за народ с обајеним ценама у 3 сахата после подне, а у вече: „Веселе жене ујиндзорске“, опера, од Николаја. — 14. новембра по други пут: „Љубакање“ и „Дамоклов мач“. — 15. новембра: „Виљем Тел“, опера, од Росинија. — 16. новембра: „Тајга“, драма из сибирског живота у 4 чина, од Василија Ангарина, превео Срђан Туцић. (Представа за народ с обајеним ценама.) — 17. новембра: „Фауст“, опера, која је у Паризу од 19. марта 1859. до 1. јануара 1894. приказана хиљаду пута, радо се слуша и у Загребу. — 18. новембра било је позориште затворено. — 19. новембра: „Продана невеста“, комична опера Сметанина. У тој опери приказала је гђа Ајзенхут Мару с прилично среће. У те почетнице има дара за позорницу, па би се могла уз пришомоћ оних, који на то треба да пазе, развити до ваљане певачице. — 20. новембра: „Две сиротиће“, представа за народ с обајеним ценама у 3 сахата после подне; а у вече: „Кармен“, опера од Бизета, у којој је Кармен певала гђа Елена

де Теријане, као гошћа први пут. Почекши од Адемине Шатијеве „Кармен“ је парадна улога свих гошћа, а понајвише оних, које су из јужних крајева, или би бар хтеле, да су оданде. За то је са свим природно, што је и гђа Теријане, као чедо с југа (из Тифлиса) ступила на позорницу први пут као Кармен. У гошће је угодан глас, сонорна, топла тембра. Особито су јој лепи дубљи и средњи гласови; у висини глас јој нема праве свежине. Гошћа је особито успела у 1. и 3. чину својим схваћањем, пуним темперемента и интелигентном игром. — 21. новембра: „Чаша воде“, шаљива игра у 5 чинова, од Е. Скриба. — 22. новембра било је позориште затворено. — 23. новембра: „Кармен“, опера у 4 чина. Гђа Теријане, као гошћа певала је насловну улогу по други пут, па је показала, да је изврсна певачица и вешта глумица, коју је вредно слушати и гледати. Њезина „Кармен“ пуна је детаља, који нам ту циганку чине симпатичном. Позориште, на жалост, било је тек у полак пуно. — 24. новембра представа за народ с обаљеним ценама, и то: први пут: „Свећица“, драма у 1. чину, од Нехајева, и: „Метр Патлен“, стара француска комедија у 3 чина. Особе у „Свећици“ тако су слабо карактерисане, њихов рад тако је слабо мотивисан, да је у најозбиљнијим тренутцима спопадао гледаоце смех, а то је доказ, да је писац промашио сврху, за којом је ишао. Главни нак узрок, који је учинио, те је та драма пропала, био је оно сувише често и развучено истицање симболскога значења свећице. Симбол је управо угушио језгру. Други новитет: „Метр Патлен“, најславнија је стара француска комедија, која се до наших дана сачувала. „Maître“ значи још и данас у француском језику: адвокат. То вам је психолошка драма, у којој се износи, како и најпревејања варалица, адвокат Патлен, буде преварен. Комедија та није успела на загребачкој позорници. — 25. новембра: „Трубадур“, опера у 4 чина, од Вердија. Леонору је певала гђа Теријане као гошћа. Она је у својој Леонори имала много карактеристичких момената, што се тиче лепог певања. Особито

је показала, да је јака у кантилени. — 26. новембра: „Мамзел Нитуш“, оперета у 3 чина (четири слике), од Херве-а. — 27. новембра: „Мадам Сан-Жен“, представа за народ с обаљеним ценама у $2\frac{1}{2}$ сахата после подне. У вече: „Травијата“, опера у 3 чина, од Вердија. Високу певала је гђа Теријане, као гошћа. Та улога захтева у сваком погледу најсавршенију вештицу и у певању и у игри. Чинило се, да та улога није за гошћу; у колоратури јој недостаје гласа, осим тога борила се још и с индиспозицијом. У призору кад умире показала је приказом својим вршак уметности своје. — 28. новембра: „Трилби“, глума у 4 чина, написао П. Потер. — 29. новембра: „Дора“, комедија у 5 чинова, од Викторијена Сардуа. — 30. новембра: „Лохенгри“, романтична опера у 3 чина, од Рихарда Вагнера.

1. децембра приказана је „Домовина“, глума у 5 чинова, од Викторијена Сардуа, као представа за народ с обаљеним ценама. — 2. децембра било је позориште затворено. — 3. децембра: „Ајда“, велика опера у 4 чина, од Вердија. Ајиду је певала гђа Теријане. То је једна од најзгоднијих улога за њу. Гошћин орган, који је тако подесан за модулације, могао се у тој улози најбоље развити; а и њезина музичка интелигенција показала се том приликом у правој светlosti својој. А и игра њена беше готово нешто савршено. То се показало нарочито у 3 чину: ноћни призор на Нилу, потпомогнут дивном инструментацијом, беше занета дивно изведен. — 4. децембра: „Звонар богородичне цркве“, представа за народ с обаљеним ценама у $2\frac{1}{2}$ сахата после подне. У вече: „Cavalleria rusticana“, „Евгениј Ањелин“, (П. и IV. чин.) У обе те опере ступила је на позорницу г. Теријане као гошћа претпоследњи пут. И као певачица и као глумица умела је гошћа од мале Сантуде да створи велику улогу, у којој ће јој бити мало премица. Снага њезиног дубоког гласа није се ни у једној опери тако меко и тако симpatично показала, као у тој Сицилијанци кад оно уздишеше: „Non posso entrare.“ Сваки призор био је право ремек-

дело племените и истините пластике, а њезина молитва пред прквом дубоко је дрнула публику. Из паузе, коју је испунила „Шоља теја“, певала је гошћа другу слику из „Ањегина“, призор, у ком Таћана пише Ањегину писмо. По њезином генијалном схваћању Таћане морамо само жалити, што је не могосмо чути у тој целој опери. Гошћа је певала руски, а вокализација јој била је тако јасна и чиста као и талијанска. — 5. децембра: „Господин управитељ“, (Monsieur le Directeur) шаљива игра у 3 чина, од Бисона и Кареја. — 6. децембра: „Ајида“. У тој опери ступила је г. Теријане као гошћа последњи пут. Њезина је Ајида редак и оригиналан појав на позорници, јер се битно разликује од свих уобичајених Амонасрових кћери. Она је схваћа сасвим идеално, а у томе је необично згодно потпомаже

класична правилност њезина лица, сјајне црне очи, велика гинкост тема, а нарочито начин како се облачи. Г. Теријане има у томе фина укуса, и као певачица и као глумица открила је она пуно нових нианса, којима је заиста загрејала и освојила слушаоце и гледаоце. Певала је без икаква напора у опсегу од пуне две октаве, од високог до дубоког. С. Публика је гошћу одликовала честим изазивом, а предане су јој две лепе ките цвећа. — 7. децембра: „Отело“, трагедија у 5 чинова, од Шекспира, као представа за народ с обаљеним ценама. — 8. децембра: „Домовина“, представа за народ с обаљеним ценама у 3 сахата по подне. Увече: „Никола Шубић, Зрињски“, опера Ивана пл. Зајца. — 9. децембра било је позориште затворено. — 10. децембра први пут: „Ундина“, чаробна опера у 4 чина, од Лорцинга.

ЛИСТИКИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина у Вршцу.) Српска народна позоришна дружина стигла је из В Кикинде у Вршац 1. децембра о. г., а 3 децембра отпочела је рад свој. У месецу децембру давани су ови комади: 3 децембра: „Присни пријатељи“; 5. децембра: „Психе“; 6. децембра: „Прибислав и Божана“; 8. децембра: „Карлова тетка“; 10. децембра: „Себичњак“; 12. децембра: „Хамлет“; 13. децембра: „Бидо“; 15. децембра: „Брњуша“; 17. децембра: „Јеврејин из Пољске“; 18. децембра: „Добре сведоцбе“; 20. децембра: „Слободарка“; 22. децембра: „Завет“; 23. децембра: „Нов комад“; 27. децембра: „Задужбина цара Лазара“; 29. децембра: „Господар од ковница“; 31. децембра: „Забавно вече са игранком а с овим распоредом: 1. „Јованчини сватови“. — 2. „Синђелићев гроб“, декламује К. Васиљевић. — 3. Јулијији Бордезе: „Јованка од Арка“, нева Д. Стевановићка. — 4. „Мила“. — 5. Двојев из опере: „Трубадур“, певају Д. Стевановићка и М. Марковић. — 6. „Лаку ноћ“, од Дубека, пева женски збор српске народне позоришне дружине.

— 4. јануара 1899. завршиће наша позоришна дружина рад свој у Вршцу, одакле ће у Б. Цркву на једно три недеље, а затим у Панчево на једно два месеца. И у једном и у другом месту чине се припреме, да наше позориште тамо не узима штете.

(Прилози на издржавање српског народног позоришта.) Позиву управног одбора одазвали су се ови родољуби: 1., г. Ива Ненадов, земљоделац из Т. Хићоша, послао је за себе и своју кћер Наду 2 фор; — 2., г. Јосиф Соколовић, министарски секретар у Будим-Пешти, послао је годишњи прилог од 5 ф. 02 н.; — 3., г. др. Петар Јовановић, лекар у Пакрацу, послао је свој прилог од 3 фор. 65 н. за годину 1899; — 4., гђа Драгиња Борота, протиница у Ст. Бечеју, скupила је и послала 14 фор. 60 н. прилога, а приложиле се по 3 фор. 65 н. ове родољупнице: Катица Јелчићка, пароховица, Катица Освалдова, учитељица, Јулка Живковићка, трговкиња, и скупљачица Драгиња Борота; — 5., г. Петар Болгарић, парох у Долову, послао је за себе и г. Светозара Станичављевића, трговца, по 5

фор., свега 10 фор.; — и 6., „Добротворна задруга Српкиња“ у Сомбору послала је у име до сада скупљених прилога за годину 1898. свега 325 фор. 03 н. Имена приложника обелоданиће се засебно, чим стигну овамо.

Гђа Марија Хаци-Поповићка и гђа Олга Сифниос, учитељица, у Темишвару (Фабрици) скupиле су и послале 11 фор. 50 н. прилога, а приложили су: Његово Високопреосвећенство Никанор Поповић, епископ темишварски, 3 фор. 65 н.; Кузман Станић, прота, 1 фор.; Борђе Звекић, ћакон, 3 фор.; гђа Софија Дамјановићка 3 фор. 65 н.; и Никола Хаци-Поповић 50 н., а исти ће и даље давати 50 н. месечно. — Гђа Јелена Поповића у Загребу скupila је и послала 51 фор. 10. прилога, а приложили су: по 3 фор. 65 н. ови родољуби и родољупчиње: Бар. К. Живковић, Јула Михајловић, Јелена Јовановић, Бела Поповић, Катарина Џ. Јовановић, Драгиња Савић, Марија Руварац, Јелена Поповић, Паула Матијевић, Свет. Миланковић, Јелена Ђук, Марија Јаћевић, Влад. Матијевић и Криста Шумановић. — Г. Никола Игњатовић у Сент-Андреји скupio је и послao 72 фор. 65 н., а приложили су: по 10 фор. Сент-андрејска штедионица; по 5 фор.: Евген Ђумча, Јован Игњатовић, Никола Кречаревић, Стеван Малаћ, Бура Јанковић, Ђубомир Хужвик, Никола Ђумча, Петар Глумац, Паулина Бобић, Ђуба Малаћ, Корнел Ђимшић; — Јулка удова Виртова 4 фор. и Ана удова Николићка 3 фор. 65 н. — Г. Јован Марковић, трговац у Тор. Ковину, скupio је и послao 24 фор. 50 н. прилога, а имена приложника су ово: Јоца Марковић 5 фор. 50 н., Васа Теодоровић 5 фор., Јоца Лазаревић 5 фор.; Јоца Николић 2 фор., Васа Димитријевић 2 фор., Андреја Ђ. Остојић 1 фор., Милан Божњаковић 1 фор., Пера Влајковић 1 фор., Стеван Теодоровић 1 фор., Јован Качавенда 50 н. и Пера Петровић 50 н. —

— **Прилози на српско народно позориште из В. Кикинде.** Госпођа Даница Јовановићка и госпођица Тинчика Адамовићева скupиле су у В. Кикинди и послале 303 фор. 80 н. прилога. Имена приложника су ово: По 10 фор.: Ника Адамовић (Обвезао се, да ће за 3 године т. ј. за 1898, 1899 и 1900 по толико прилагати); Катинка пл. Јеремић, Даница Јовановићка (обвезно за 3 године), Јелена

Поповић и Народна привредна банка, удеоничарско друштво. — По 6 фор.: Ђока Рус. — По 5 фор.: Ђока Радак, Јован Новаковић, Риста Телечки, Марко Богдан, Јулчика Богдан, др. Живко Богдан (обвезно за 3 године), Шандор Мајски из Сегедина и удова Ђорђа Савића из Сегедина. — По 4 фор.: Десанка Путник, Данница Богдан, Пера Прекајски, Сида Пачу, Бура пл. Јеремић, и Драга Заринка. — По 3 фор. 70 н.: Антонија Недић и Тереска Веселиновић; — По 3 фор. 65 н.: Бура Ружић, Стеван Манојловић, Марија Трифунац, Мила пл. Видак, Зора Пајдак, Младен Рајков, Лука Мајински, Јоца Влаховић, Јелена Николић пл. Радовић, Пера Удицки, Мара пл. Јеремић, Јелисавета Границ, Александра Шевић, Милева Маринковић, Ника Милић, Марција Моканова, Лаза Николић, Миша Веселинов, Ђубица Трифунац, Коста Средојев млађи, Јоца Коларовић, Бура Будишин, Макра Јовановић, Шандор Будишин, Лаза Будишин и Мита Будишин. — По 3 фор. 60 н.: Јена Недић (обвезно за три године). — По 3 фор.: Кристина Лефтер из Сегедина, Ђорђе Влаховић и Ђубица Адамов. — По 2 фор. 50 н.: Ђурица Варађанин, Ника Николић и Шандор Радовић. — По 2 фор.: Теофан Петровић, Ника Јанков, Евгеније Баковљев, Владимира М. Вајдић, Миливој Лотић, Паја Тришковић, Душан Лаковић, Ђубомир Каприш, Олга Лозанчић, Јулија Ранкова и Мита Ранков. — По 1 фор. 50 н.: Јулка Рус, Милош Шибул и Софија Ајваз. — По 1 фор.: Славко Лаковић, Милан К. Петровић, Михаило Косић, Иван Милићев, Јефта Зубан, Душан Будишин, Федор Сремац, Вељко Ролер (обвезно за 3 годице), Анка Лепедат, Анка Капдеморт, Миливој Веселиновић, Стеван Јовановић, Пера Косић, Савета Јовановић, Олга Јовановић, Штолц, Милан Сејаков, Пера Станојевић, Ђура Вајдић, Сергија Којић, Пера Поповић, Душан Мирков, Васа Гајин, Мита Радовић, Софија Кнежевић, Мита Биримац, Ђока Недучин и Агата Трифунац. — По 50 новч.: Урош Зубан, Катица Станковић, Катица Биреш, Катица Новаковић, Јустин Замуровић, Светозар Томашевић и Милан Мирков. — По 20 новч.: Јела Веселинова и Алекса Попов. — За годину 1899: Сида Љујановић 2 фор. и Милош Бандић 1 фор. Укупно 303 фор. 80 н. а. в р.

Родољубивим скupљачима, прилагачима и прилагачима изјављује Управни одбор „Друш-

тва за српско народно позориште" своју најтошњу захвалност.

За чланове „Друштва за српско народно позориште“ уписали су се и примљени с у пре кратког времена ови родољуби: I. са уплатом целе чланарине од 50 фор: 1.) Никола Теодоровић, поседник и трговац у Идвору; 2.) Сима Јовановић, књижар у В. Кикинди; 3.) Петар Николић, трговац у Загребу; 4.) Никола Димовић, трговац у Новом Саду; 5.) Панта Л. Јовановић, грађар у Митровици; — II. са уплатом чланарине у ратама у року од 3 године дана: 6.) Др. Васа Милошевић, адвокат у Ст. Пазови; 7.) Александар Арсеновић, трговац у Темишвару; 8.) Др. Бранислав Станојевић у Панчеву; и 9.) Жива Чоловић, кабаничар у Вршцу.

Пристојба за чланство „Друштва за српско народно позориште“ износи у свему 50 фор, а за друштва и корпорације 100 фор. а. вр. Та чланарина може се исплатити или у један пут или у оброцима у року од три године дана..

(Управни одбор „Друштва за српско народно позориште“) држао је 2 (14.) децембра о. г. своју седницу под председништвом дра Л. Станојевића, друштвеног начеоника. Читане су одлуке скupштинске и према њима дата су нужна упутства благајници и другим органима друштвеним. — Узет је на повољно знање из вештај А. Хацића, као председника изасланог одбора за прикупљање крајџарашких прилога за издржавање српског народног позоришта, о раду тога одбора. — Позвање се привремени управитељ Д. Ружић, да поднесе разјашњења на примедбе, које је учинио књиговођа друштвени А. Марковић на рачуне позоришне дружине, вођене у Т. Бечеју, Ст. Бечеју и Молу. — Узет је на знање извештај подначеоника А. Хацића о изасланству његовом у В. Кикинду у ствари надзора позоришне дружине. — По предлогу привременог управитеља Д. Ружића постављени су за сад, и то од 1. јануара 1899. г., за привремене редитеље: Димитрије Спасић и Милош Ј. Хаци-Динић, на место досадањих редитеља: П. Добриновића и А. Лукића, који су хтели остати редитељима само тако, ако се издаду правила о делокругу редитеља, а парочито о њиховом утицају на одређење репертоара, а на то опет није хтео пристати привремени управитељ Д. Ружић, који је тражио, да има „слобо-

бодне руке“ и у погледу репертоара и у погледу одређивања редитељских дужности. — На позив одборов скупљено је и послато је више прилога, и то: гђа Олга Стефановићева из Шида послала је: 13 фор. 90 новч.; — г. Јулијана пл. Бота из Чакова послала је: 70 фор. 50 нов.; — прота Јован Борота из Ст. Бечеја послao је: 50 фор. На свима тима прилог има изјављена је захвалност управног одбора. — Према оцени дра Л. Костића није примљен превод Шекспирове глуме: „Много вике ни око шта“, од неизвестног писца. — По препоруци А. Хацића примљена је за репертоар Ечегарајева драма: „Мрља, која чисти“, у преводу проф. Исидора Новаковића. — Није примљен за репертоар превод Душана Калинића Голдонијеве драме: „Махнитање за летњиковачјем.“ — По оцени Јована Грчића примљена је за репертоар драма Рихарда Фоса с написом: „Крив“, у преводу дра Жарка и Милене Миладиновића, који су тај превод свој поднели били још месеца јула о. г., те тако није се могао примити превод исте драме од Милке Марковићке, која га је тек сад била поднела. — Примљен је за члана Панта А. Јовановић из Митровице, који је послао прописану чланарину од 50 фор. а. вр.

(Рачунски извештај о примању и издавању српске народне позоришне дружине у Србм. Карловцима од 17. јуна до 31. јула 1897.)

Приход.

„Мајчин благослов“ (у претплати)	56·63
„Бидо“ (ван претплате)	74·90
„Пош Доброслав“ (у претплати)	43·10
„Нијоба“ (у претплати)	3·50
„Женски пријатељ“ (у претплати)	104·75
„Балканска царица“ (ван претплате)	287·11
„Роман сиромашног младића“ (у претплати)	49·79
„Лажни Димитрије“ (у претплати)	85·—
„Бидо“ (ван претплате)	95·10
„Слободарка“ (ван претплате)	69·90
„Јабука“ (у претплати)	70·10
„Зец“ (у претплати)	71·90
„Господска сиротиња“ (у претплати)	27·90
„Сеоска лола“ (у претплати)	54·05
„Крајишкиња“ (ван претплате)	109·30
„Завет“ (у претплати)	35·70
„Женска влада“ (у претплати)	31·70
„За круну“ (ван претплате)	56·30

„Ултимо“ (ван претплате)	41 50
„Риђокоса“ (ван претплате)	70 85
„Хамлет“ (ван претплате)	59 90
„Чикана кућа“ (ван претплате)	73 50
„Задушне жене“ (ван претплате)	42 40
„Булинарови“ (ван претплате)	52 40
	1699·28

Претплата на 12 представа (са прилогом Његове Светости Патријарха од 100 фор. и с прилогом кркомесара барона Николића од 50 фор) 542—
2241·28

Расход.

Путни трошак и дневнице члановима из Ст. Пазове до Ср. Карловца	210·33
Плата члановима и помоћном особљу од 17/6 до 31./7. 1897.	2367 20
Дневни трошкови при појед. представама по рачун. извештају	475 16
Паушал за билеговање позор. објава .	36—
Поштарина	1·96
Књижари Св. Огњановића, по рачуну .	8 02
Осветљење, по рачуну М. Матића . .	62·03
По рачуну П. Бернхарда Ј. мара	1·35
По рачуну М. Клисарића гвожђара . .	10 61
По рачуну стаклара Ф. Кршљака	2 40
По рачуну столара Ј. Стјанића	2 45
По рачуну Ј. Вукића, за чишћење дворишта	1·20
По рачуну грађара Ст. А. Јанковића .	33·24
	3211·95
	2241·28
Мањак	970·67

*J. Симеоновић-Чокић, с. р.
месни благајник.*

Рачун овај у целости прегледасмо, са приложима сравнимо, испитасмо и у реду нађосмо.

У Карловцима, 20. августа 1897.

Лаза Обреновић, с. р. *Св. Огњановић, с. р.*
председник месног по- чл. месног позор. одбора.
воријашог одбора

*Мил. Жупански с. р.
чл. месн. поз. одбора.*

(Рачунски извештај о примању и издавању српске народне позоришне дружине у Суботици од 3. априла до 11. маја 1898 године.)

Приход.

„Видо“ (у претплати)	112·71
„Слободарка“ (у претплати)	50·96
„Карлова тетка“ (у претплати)	48·50
„Роман сиром. младића“ (у претплати) .	17·90
„Хамлет“ (у претплати)	18·90
„Шокица“ (ван претплате)	221·60
„Психе“ (у претплати)	26·40
„Брњуша“ (у претплати)	26·30
„Присни пријатељи“ (у претплати) . .	11·60
„Нов комад“ (у претплати)	5·20
„Краљевић Марко и Арапин“ (ван претплате)	180·60
„Сеоска лола“ (у претплати)	95·20
„Мајка“ (у претплати)	6·10
„Задужбина цара Лазара“ (у претплати)	44·80
„Балканска царица“ (у претплати) . . .	18·60
„Циганин“ (ван претплате)	138·65
„Мајчин благослов“ (у претплати) . . .	6·90
„Распикућа“ (у претплати)	12—
„Јабука“ и „Шоља теја“	14·80
„Јовинчини сватови“ и „Др Робин“ (у претплати)	30·10
„Риђокоса“ (ван претплате)	147·25
„Сађурица и шубара“ (обаљене цене) .	126·70
„Максим“ (у претплати)	19·40
„Границари“ (у претплати)	24 70
„Лепа Галатеја“ и „Гренгоар“ (у претплати)	10·90
„Милош Обилић“ (ван претплате) . . .	106·70
„Крајишкиња“ (обаљене цене)	66·10
ПРЕТПЛАТА НА 20 ПРЕДСТАВА	1707·50
ДЕФИЦИТ	434·43
	3731·50

Расход.

Путни трошак и дневнице чланова од Сомбора до Суботице	239 63
Дневни трошкови од 27 представа, по гласу дотичних извештаја	1022·54
Плата члановима поз. дружине од 3. априла до 11. маја т. г. за 39 дана	2130·96
Осветљење плином и муњевком	149·93
Свеће за гардеробу и друге ситнице	28·94
Штемпл-паушал	10—
За огласе и штампареки рачун	14·50
На фонд сиротињски	25—

Галу управитељу за дириговање и учење	
позор. дружине у певању	100—
Награда дневном благајнику	10—
	3731·50

У Суботици 12/24. маја 1898.

Јоца Т. Радић с. р.
благајник.

Прегледан, с прилозима упоређен и у свему
у реду нађен у одборској седници 12/24. маја
1898 држаној у Суботици.

Јован Манојловић, с. р. *Божидар Вујић*, с. р.
тајник. председник одбора.

Чланови одборски:

Светозар Димитријевић, с. р. *Лазар Вујић* с. р.
Др. Средоје Ђорђевић, с. р. *Обрад Сувајчић*, с. р.

ПОЗОРИШТЕ.

(*Жарко Савић у Штутгарту.*) 16. децембра о. г. излазио је Жарко Савић, члан опере у Фрајбургу, као гост на дворску позорницу у Штутгарту. Певао је Плонплона у Флотовљевој опери „Марти“, и Каспара у Веберовој опери „Виленјаку“. Савић, који је певао за ангажман, постигао је оба вечера веома леп успех. О његову гласу и певању излишно је говорити, јер је Савић веома добро познат српској публици, која је имала више пута прилике слушати га. Мање је познат Савић нашој публици као глумац. У опште веома су ретки оперски певачи, који су уједно и добри глумци. Савић је показао, да је и добар глумац, јер се одмах видело, да није пролазио кроз различите конзерваторије. Тиме се казује само то, да је његово држање на позорници при певању просто и природно, а не афектовано, као што је то обичај код огромне већине оперских певача, а и у многих глумаца — питомаца конзерваторија, и то у толикој мери, да је покојни Матервурцер, кога су записали за његово мишљење о утеџају тих конзерваторија, или како их називају: Фабрике за вештачке — одговорио: „Конзерваторско је образовање лепа етикета на празној флаши“. Савић није подлегао тој општој болести — афектовању, а то је нешто, што иде у прилог његовој уметности, јер ништа није тако отвратно слушаоцима или гледаоцима као претераност у игри певача или глумца; претераност, која често прелази у карикатуру. Савићево певање на позорници не приморава слушаоца да отклања очи са позорнице, да би тако сачувао утисак, што га је певачев глас на њу учинио. Као што јављају немачки листови Савић је ангажован за штутгарт-

ску дворску оперу од г. 1900. Ми Срби можемо радовати том ангажману прво за то, што је вић тиме постао „дворски оперски певач“, а да за то, што се тиме и опет доказало, да у има на сваком полу знања и уметности тога, који на диву служе српском имену и гласу.

СИТНИЦЕ.

(Љубав к музацији у животиња.) Познат ствар, да музика онлемењава људе, ал' се знало, да су и животиње „љубитељи музике“. Тако француски композитор Фети приповеда неком гуштеру, који је пажљиво слушао адажије у с диг квартету Моцартовом. Значајно је да никакав други комад није привлачио пажњу. У опште су гуштери љубитељи музичких звукова, а нарочито утичу на њихове звуци свиркутања устима. Међу животињама љубитељи су музике: пас, мачка, миш и др. Варињи, писац научног прегледа у „Темпре“, прича о неком пајку, који је био у његову сопствену је увек слизио кад год би певао неку песму и гледао, да му се приближи к лицу: воли саму песму, а никакву инструменталну музику. Слон има такођер наклоност к музацији. Једноме, за време француске револуције, приређен је концерат у ботаничком врту, у ком су биле слонови. Слонови су покретима својима казивали да им се допада свирка. Једноме од тих нова, женци, допадале су нежне и тужне дије. Чувена „Марсељеза“ изазвала је удрхавицу као у грозници. Уверт је у овој Сеоски мајионик веома им се допада.

Магарац је такођер љубитељ музике. Да се једном, да је кроз отворена врата упсабоу, у којој је певала нека певачица из „Слушајући је, изјавио је своје допадање риком. И коњ има осећај за музику, ако толико као магарац. Ветеринар Хенок сасвим је не давно своја лична посматрања о томе да је чинио огледе виолином и флаутом — љушници. Чим је почeo „Концерат“, свака твороножна публика окренула је одмах главу к њему и гледала га мирно. Неки су после ког времена почели опет јести, као да су рећи свирачу: „Свирај, баш, кад те то забијами немамо ништа против тога.“ Али такви водушни коња једва да је било 20 посто од целога броја, а други су изјављивали је пажње своје допадање с музиком, и то којко мање. Неки од њих опруживали би ћулећи уши, а на многима се опажали знаци, да их је музика очарала. Хенон веома музика има чак утеџај и на свариван некад није потребно давати им магнезије само ударати у бубањ. То толико исто јавља као и магнезија.

Издаје управа српског народног позоришта